

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Kerkstraat 24

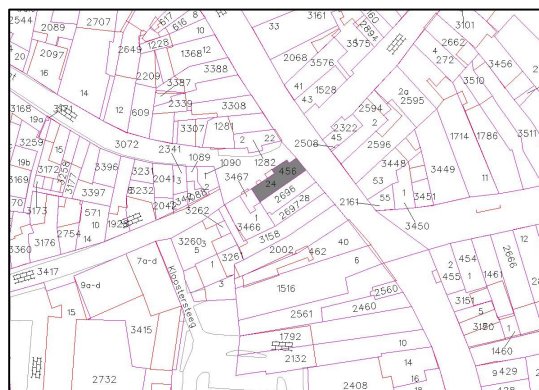
Monumentnummer : GM040

Straat : Kerkstraat
Huisnummer : 24
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CN

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 456

Naam object : ---
Bouwjaar : 18^e eeuw met oudere kern, 1956
Architect : J. Vervoort
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : winkel-woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 22-03-2013
Datum aanwijzing : 19-11-2013

Situering

Pand gelegen op de hoek van de Kerkstraat en de samenkomst van Kloosterstraat en Kosterstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voor- en rechter zijgevel langs de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand op rechthoekige plattegrond. Het bestaat uit twee bouwkundige casco's achter elkaar, het achterste casco wat lager dan het voorste gedeelte op de hoek. Het pand heeft een begane grond, een eerste verdieping en twee zolders onder zadeldaken. Het achterste deel is onderkelderde, de aanwezigheid van een kelder onder het gedeelte op de hoek kon niet worden vastgesteld.

Historie

De Kerkstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. Het deel ten zuiden van de Kloosterstraat zal bij de stadsuitleg rond 1343 zijn ontstaan. De straat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofdwas van de historische stad.

Beknopte bouwgeschiedenis

Afgaande op de kadastrale minuut stond hier in 1832 reeds een pand, dat gelet op de historische, eiken kapconstructie uit de 17^e eeuw kan dateren. Mogelijk is in de achttiende eeuw het pand verbouwd waarbij de voorgevel is verbreed. In 1950 zijn naar ontwerp van architect J. Vervoort winkelpui en pothuis verbouwd, maar veranderde aan de ruimtelijke structuur niet veel. Dit gebeurde wel in 1956 toen door dezelfde architect de winkel werd uitgebreid ten koste van andere ruimte aan de begane grond, het pothuis met een raamvak werd uitgebreid en de indeling op de eerste verdieping alsmede het gevelbeeld aan de Kosterstraat ingrijpend werd gewijzigd. Recent is de woning op de eerste verdieping gemoderniseerd en werd een nieuwe toegang gerealiseerd aan de Kosterstraat.

Exterieur

Tweelaags witgesausde, bakstenen gevel, drie vensterassen breed, met een winkelpui op de begane grond en een dakschild met dakkapel boven het hoofdgestel.

De winkelpui is asymmetrisch met de entree links in een ondiepe portiek aangebracht, waar een stalen deur met enkelruits bovenlicht toegang geeft. De deur is asymmetrisch en links voor drie kwart voorzien van een grote ruit en rechts een smalle ruit boven de klink.

De pui is betegeld met vierkante, zwarte tegels in de plintzone en met bruine tegels tot deurhoogte en wordt aan de bovenzijde afgesloten door middel van een puibrede, geprofileerde houten lichtbak.

Boven de lichtbak is de gevel strak gepleisterd tot halverwege de borstwering onder de vensters op de verdieping, de overgang naar het gemetselde deel van de gevel wordt door een gedecoreerde loodrand gemarkeerd.

De drie vensters op de verdieping, waarvan de middelste smaller is, worden ontlast met strekse bogen, de onderdorpels hebben halfsteens rollagen. De kozijnen zijn uitgevoerd in grenen en voorzien van een kraal. De hoekverbindingen zijn van toognagels voorzien.

De bovenramen hebben glas-in-lood, de onderramen zijn als draairamen uitgevoerd.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel, bestaande uit een architraaf, een vlak houten fries en een kroonlijst waarin de goot van het voorste dakschild is opgenomen. In de goot staat een eenvoudige, vlak gedekte dakkapel met draairamen, zinken wangen en houten, uitgezaagde oorstukken.

De dakvlakken zijn gedekt met rode muldenpannen.

De zijgevel aan de Kloosterstraat is tweeledig opgebouwd: het bestaat uit een risalerend linker deel dat een voortzetting is van de voorgevel aan de Kerkstraat en een breder rechter deel dat soberder van vormgeving is en in plaats van een hoofdgestel met een bakgoot op klossen wordt afgesloten. Boven de begane grond alsmede de eerste

verdieping zijn boven elkaar muurankers opgenomen met naar voren uitgesmede uiteinden. De gevel heeft op de begane grond een naar voren uitgebouwde etalage. Het linker deel van de gevel heeft op de begane grond een etalageruit met erboven een houten lichtbak als aan de Kerkstraat. Het venster op de verdieping is vergelijkbaar uitgevoerd als de vensters aan de Kerkstraat. Het hoofdgestel is een voortzetting van de voorzijde. Het rechterdeel van de gevel is uitgevoerd als vlak gedekte etalage-uitbouw van vier ruiten breed, op een donkergrijs geverfde plint en aan de bovenzijde met een geprofileerde daklijst met zinken kraal afgesloten. Het rechter deel van de uitbouw is deels voortgezet voor de voorgevel van het achterste bouwdeel aan de Kloosterstraat. Boven het dak van de uitbouw zijn als restanten van schuifvensters slechts de bovenramen behouden gebleven, de rechter voorzien van gekleurd glas-in-lood. Boven deze vensters is op de verdieping een driezijdige, houten erker met schuingeplaatste zijanten aanwezig met een borstwering van horizontaal getimmerde planken en vlakke boeiboorden met zinken kraal als afsluiting. De bakgoot die de gevel afsluit, ligt lager dan het hoofdgestel van het linker deel van de zijgevel. Doordat het voorste bouwdeel hoger is dan het achterste bouwdeel, staat de eindgevel van het voorste bouwdeel voor een deel in het zicht. Het is een met portlandcement gepleisterde tuitgevel die is voorzien van enkele gesmede staafankers.

De voorgevel van het achterste bouwdeel aan de Kloosterstraat heeft een symmetrische gevelopbouw en is geheel witgepleisterd. De gevel staat op een grijs geverfde plintzone. Centraal is een entree met enkelruits bovenlicht opgenomen, geflankeerd links door een deel van de etalage-uitbouw en rechts door de toegang met brievenbuspaneel van de bovenwoningen van Kerkstraat 24-28. Op de verdieping is boven de deur een smal enkelruits venster, links en rechts daarvan bredere, vierruits draairamen. De gevel heeft twee muurankers en wordt aan de bovenzijde afgesloten met een bakgoot op klossen en een dakschild van het zadeldak met rode muldenpannen.

Interieur

Kelder: de kelder van het pand is toegankelijk via de pantry aan de achterzijde van de winkelruimte. Een recent vernieuwde trap voert naar een gepleisterde, tongewelfde ruimte die middels een halfsteens muur met doorgang in twee helften is verdeeld. In het gewelf zijn aan de Kloosterstraatzijde ten behoeve van kelderlichten twee gemetselde uitsparingen in het gewelf opgenomen, een derde uitsparing ten behoeve een historische, bakstenen trap. Een deel van de kelder is aan de zijde van Kloosterstraat 1 met een recent gemetselde muur van kalkzandsteen blokken afgescheiden. De kelder is belegd met roodbakkende estrikken.

Begane grond: Het winkelinterieur op de begane grond is toegankelijk via de Kerkstraat en bestrijkt het bouwdeel op de hoek en het grootste deel van het gedeelte aan de Kloosterstraat. In de bouwmuur aan de zijde van Kerkstraat 26 zijn in het verleden een aantal getoogde doorgangen gemaakt die enkele jaren geleden weer zijn dichtgemetseld. Vergelijkbare openingen zijn gemaakt naar de etalage-uitbouw aan de zijde van de Kloosterstraat.

Door een verlaagd systeemplafond is de constructie nergens in het zicht. De vloer is diagonaal belegd met vierkante vlakken van gele cementtegels in een zwart betegeld raster. Het achterste deel van het pand is belegd met kleinere tegels in dambordpatroon. Geheel achterin de winkel is een gangetje met pantry en de toegang tot de kelder gesitueerd. Afgescheiden van de winkelruimte is een hal met trapopgang voor de

bovenwoningen Kerkstraat 24a, 26 en 28 aanwezig, toegankelijk via een eigen voordeur aan de Kloosterstraat.

Eerste verdieping: een recente trap voert naar de bovenwoning. De indeling bestaat uit een centrale overloop in het achterste gedeelte waarop vlakke deuren naar de badkamer en slaapvertrekken uitkomen. De constructie van de zoldervloer is gedeeltelijk in het zicht en bestaat uit een geverfde, enkelvoudige balklaag. Een paar traptreden voeren naar de verdieping van het bouwdeel op de hoek en hier is sprake van een ongedeelde ruimte met de zolderbalklaag eveneens vrij in het zicht. Ook hier is sprake van een geverfde, enkelvoudige balklaag met links bij de toegang een oude, dichtgetimmerde trapruiding en in de bouwmuur links een nis met een rondboog afgesloten, vermoedelijk een dichtgemetselde doorgang naar Kerkstraat 26. Een aantal balken aan de straatzijde zijn in tegenstelling tot de andere balken machinaal gezaagd, in het verleden vermoedelijk vervangen bij aanpassingen aan de voorgevel. De ruimte wordt aan de Kerkstraatzijde verlicht door vensters met draairamen en roodgekaderd glas-in-lood in de bovenramen. Dergelijk glas is ook toegepast in de bovenramen van de driezijdige erker aan de Kloosterstraat.

Zolder: de zolder bestaat uit twee ruimten met in elke ruimte de kapconstructie in het zicht, toegankelijk via een trap met een kwart vanaf de overloop in het achterste deel. Hier bestaat de kapconstructie uit eiken daksporen, waarop met panlatten de dakpannen in het zicht liggen. De daksporen worden gedragen door drie eiken dekbalkjukken met krommers en korbels in de lengte geschoord met eiken, gekromde windschoren. Een deel van de windschoren zijn verdwenen. De gebinten zijn voorzien van gesneden telmerken.

Een steektrap van enkele treden voert naar een doorgang met een eiken kozijn, dat met toognagels is gezekerd. De gesmede gehengen zijn nog aanwezig, de bijbehorende deur waarmee de voorste zolder kon worden afgesloten is niet meer aanwezig. De kapconstructie is vrij in het zicht en bestaat uit machinaal gezaagde grenen daksporen die worden gedragen door drie dekbalkjukken, waarvan één grenen juk, de andere twee zijn ouder en van eiken. Een dakkapel aan de straatzijde zorgt met twee draairamen voor daglichttoetreding.

Bouwdossiers

24-09-1929	verbouwing interieur
27-01-1944	verbouwing werkplaats tot keuken (bouwdeel Kosterstraat)
09-01-1950	verbouwing winkelpui en pothuis J. Vervoort voor A. v. Sommeren
31-05-1956	vergroten winkel en pothuis, verbouwing verdieping
13-02-2008	slopen twee schoorstenen

Literatuur

- Niet bekend

Waardering

Zeventiende-eeuws pand dat mogelijk een kern uit de late middeleeuwen heeft. Het is voor wat betreft schaal, verschijningsvorm en gevelarchitectuur goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de (verhoudingen van de) verzorgde baksteenarchitectuur van de voorgevel en bouwmassa in combinatie met de ligging op een straathoek.

Pand van belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische en stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het pand is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van sobere baksteenarchitectuur uit de achttiende eeuw.

Het pand is stedenbouwkundig van belang vanwege de positie op de hoek met de Kloosterstraat en de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie alsmede de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.

Het pand is cultuurhistorisch van belang als voorbeeld van een historisch binnenstadspand met aantoonbaar oude kern, dat in architectuur, verschijningsvorm en bouwhistorie representatief is voor oude huizen in de historische stadskern.